

Dosarul nr. 2ra-1187/23
2-20115928-01-2ra-23082023

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (D. Sușchevici)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, I. Cotruță, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Olga Dogari, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Dogari împotriva lui Radu Dogari, intervenienți accesorii Direcția Asistență socială și Protecție a Familiei raionul Rezina și Primăria comunei Horodiște, raionul Rezina cu privire la decăderea din drepturile părintești și încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică, și cererea de chemare în judecată depusă de Radu Dogari împotriva Olgăi Dogari, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei raionul Rezina și Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorului Botanica cu privire la determinarea domiciliului copiilor minori,

împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău

c o n s t a t ă :

La 21 septembrie 2020 Olga Dogari a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Radu Dogari, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei raionul Rezina și Primăria comunei Horodiște, raionul Rezina cu privire la decăderea din drepturile părintești și încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că simțindu-se neajutorată, fără susținere din partea pârâtului Dogari Radu, tatăl copiilor, care benevol nu dorea să participe la întreținerea copiilor minori comuni: xxxxx, a.n. xxxxx și xxxxx, a.n. xxxxx s-a adresat în instanța de judecată, solicitând încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori și încasarea pensiei de întreținere a mamei pentru îngrijirea copilului minor.

Astfel, prin hotărârea din 26 noiembrie 2014 a Judecătoriei Rezina s-a încasat de la Radu Dogari în beneficiul Olgăi Dogari pensia de întreținere a copiilor minori: : xxxxx, a.n. xxxxx și xxxxx, a.n. xxxxx în sumă fixă în mărime de 698 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu 12 septembrie 2014, până la atingerea majoratului de către copii, precum și pensia de întreținere a mamei pentru îngrijirea copilului minor, lunar în mărime de 400 lei, începând cu 12 aprilie 2014, până la 19 august 2015, data atingerii vârstei de trei ani a copilului xxxxx, a.n. xxxxx

Ulterior, prin hotărârea din 10 decembrie 2014 a Judecătoriei Rezina a fost desfăcută căsătoria încheiată între Radu Dogari și Olga Dogari, fiind stabilit domiciliul copiilor minori cu mama, Olga Dogari.

Conform certificatului nr. 318 din 07 septembrie 2020, Olga Dogari este originară și locuitoare a comunei Horodiște, r. Rezina și are în componența familiei doi copii minori, xxxxx, a.n. xxxxx și xxxxx, a.n. xxxxx

Totodată, susține că prin caracteristica, eliberată de Primarul com. Horodiște, r. Rezina, se adeverește că Olga Dogari este divorțată, având la întreținere 2 copiii minori școlari, fiind educați și îngrijiți de mamă. Olga Dogari se caracterizează ca o persoană liniștită de fire, nu face abuzuri de băuturi alcoolice, substanțe narcotice.

Prin confirmarea nr. 28 din 07 septembrie 2020, eliberată de Gimnaziul com. Horodiște, r. Rezina, se confirmă faptul că, copiii minori xxxxx și xxxxx sunt educați și îngrijiți numai de către mama Olga Dogari, iar tatăl Radu Dogari nu s-a prezentat niciodată la școală, nu se ocupă direct de educația fetelor.

Reclamanta susține că Radu Dogari, după desfacerea căsătoriei, nu se interesează de starea copiilor și nu o ajută la întreținerea lor, ba mai mult de nenumărate ori i-a comunicat că nu intenționează să participe la întreținerea copiilor. Radu Dogari nu achită pensia de întreținere a copiilor minori, stabilită prin hotărârea judecătorească. Totodată, pârâtul Dogari Radu nu participă la întreținere și educația copiilor, ignorând interesele și obligațiile sale în calitate de părinte și încălcând drepturile copiilor la îngrijire și educație, fapte confirmate și prin certificatul cu nr. PA063-1.2/15 din 09 septembrie 2020, eliberat de executorul judecătoresc, Cogîlniceanu Victor, prin care se constată că pârâtul Radu Dogari are o restanță totală la pensia de întreținere pentru copiii minori în sumă de 105342,00 lei, pentru perioada de timp noiembrie 2014 - septembrie 2020.

Astfel, reclamanta Olga Dogari, prin prezenta cerere de chemare judecată, solicită decăderea din drepturile părintești a pârâtului Radu Dogari, față de copiii minori : xxxxx, a.n. xxxxx și xxxxx, a.n. xxxxx

La 05 octombrie 2020 Radu Dogari s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Olgăi Dogari, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei raionul Rezina și Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorului Botanica privind determinarea domiciliului copiilor minori, solicitând stabilirea domiciliului copiilor minori împreună cu tatăl copiilor, Radu Dogari la domiciliul său din mun. Chișinău, com. Băcioi.

În motivarea acțiunii Radu Dogari a invocat că prin hotărârea Judecătoriei Rezina din 10 decembrie 2014 a fost desfăcută căsătoria, fiind determinat domiciliul copiilor minori, : xxxxx, a.n. xxxxx și xxxxx, a.n. xxxxx, cu mama lor, Olga Dogari, care locuiește în gospodăria mamei sale Feodora Popa.

La 21 iulie 2014 Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei, r. Rezina a întocmit un grafic de întreveneri, prin care s-a stabilit dreptul lui Radu Dogari de comunicare/întâlnire cu copiii minori în ziua de odihnă – sâmbăta, de la orele 16:00 până la orele 19:00. Ambelor păți (foștilor soți) le-a fost interzis să provoace situații de conflict, care sunt în contradicție cu interesele copiilor minori. În cazul când una din părți nu va avea posibilitatea de a organiza întâlnire cu copii, despre aceasta va fi anunțată cealaltă parte și va fi stabilită altă zi convenabilă ambelor părți.

Reclamantul invocă că, graficul de întreveneri stabilit nu a fost și nici nu este respectat, deoarece, la multiplele sale cereri de a comunica cu copiii, a fost împiedicat intenționat de pârâta Olga Dogari și mama acesteia, care prin diferite modalități nu-i

permit de a contacta cu fetițele sale, intruzându-i accesul în gospodăria lor, fapt constatat prin procesul - verbal cu privire la contravenție nr. 2510 din 24 noiembrie 2015, întocmit Olgăi Dogari în temeiul art. 64 Cod contravențional.

A mai menționat că, în contradicție cu prevederile art. 52 și 65 Codul familiei, și bunei Dogari Nicolae și Dogari Tatiana sunt privați de dreptul de a comunica și de a se întâlni nepoatele, deși participase activ la educarea și întreținerea lor.

Reclamantul Radu Dogari se caracterizează ca un om cu comportament corect, ca un bun părinte, care încearcă pe ascuns să-și exercite drepturile sale părintești, fiind obligat, fără știrea pârâtei Olga Dogari să ducă la grădinița pe care o frecventează copiii săi, haine și încălțăminte pentru sezonul de iarnă, deoarece aceasta, în detrimentul intereselor copiilor, nu dorea să accepte.

Conform răspunsului nr. D-650/15 din 22 ianuarie 2016, eliberat de Direcția pentru Protecția drepturilor copilului, sector Botanica, mun. Chișinău, Radu Dogari locuiește în casa ce aparține cu drept de proprietate părinților săi. Imobilul este format din casă la sol cu două nivele, având cinci odăi locuibile, bucătărie, baie și un antreu, imobil, care pe perioada rece a anului este încălzită cu sistem autonom și sobă de lemne. Condițiile igienico-sanitare sunt bune, locuința este conectată la rețeaua de apă centralizată, gaz natural și energie electrică. Dogari Radu dispune de toate condițiile necesare de trai, pentru ca copiii să locuiască împreună cu el în casa părintească din comuna Băcioi.

Având la bază prevederile art. 60 alin. (2) Codul familiei, fiind constatat că Olga Dogari, mai mult timp este plecată peste hotarele țării, astfel prioritatea educării și întreținerii copiilor revine în mod prioritar și exclusiv tatălui Radu Dogari, reclamantul a solicitat stabilirea domiciliului copiilor săi minori cu sine, la domiciliul său din mun. xxxxx, atât pe perioada prezentă, cât și în perioadele viitoare cât pârâta Olga Dogari este sau va fi plecată peste hotare țării.

Prin încheierea din 25 ianuarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Olgăi Dogari împotriva lui Radu Dogari, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei raionul Rezina și Primăria comunei Horodiște, raionul Rezina cu privire la decăderea din drepturile părintești și încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică a fost conexată cu cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Radu Dogari împotriva Olgăi Dogari, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei raionul Rezina și Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorului Botanica cu privire la determinarea domiciliului copiilor minori, pentru a fi examinate într-o singură procedură.

Prin hotărârea din 11 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru au fost respinse cererile de chemare în judecată înaintate de Olga Dogari și Radu Dogari.

Prima instanță a respins acțiunea depusă de Olga Dogari privind decăderea din drepturile părintești, stabilind că nu a fost demonstrată intenția pârâtului de eschivare de la executarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere.

Respingând acțiunea depusă de Radu Dogari privind stabilirea domiciliului copiilor minori cu tata, instanța de fond a menționat că ținând cont de drepturile și interesele legitime și supreme ale copiilor minori, vârsta fragedă a acestora, legătura biologică strânsă dintre mamă și copii, prin urmare este oportun și necesar de a menține în continuare domiciliul copiilor minori cu mama Olga Dogari, stabilit prin hotărârea din 10 decembrie 2014 a Judecătorei Rezina.

Nefiind de acord cu hotărârea din 11 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău,

sediul Centru, la 16 noiembrie 2022 Olga Dogari a contestat-o cu apel.

Prin decizia din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Olga Dogari și menținută hotărârea din 11 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Instanța de apel a menționat că fiind invocate de apelanta Olga Dogari prevederile art. 67 lit. a) Codul familiei, respectiv, urma a fi demonstrată intenția pârâtului de eschivare de la executarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, care necesita a fi probată prin circumstanțe concrete sau careva acte de constatare, precum că pârâtul acționează cu rea intenție, prin prisma art. 63, 318-319 Cod contravențional sau art. 320 Cod penal, însă astfel de probe nu au fost prezentate instanței de judecată. Or, având în vedere faptul că decăderea din drepturile părintești este o sancțiune foarte drastică, ea necesită a fi aplicată față de părinți numai după ce se va constata că alte măsuri luate față de părinții ce nu-și onorează obligațiile nu au dat nici un efect (ex.: preîntâmpinarea părinților, atragerea la răspunderea contravențională în temeiul art. 63 Cod contravențional). Instanța de apel a stabilit din probele anexate la dosar existența unei restanțe din partea unui părinte la plata pensiei de întreținere, însă aceasta nu confirmă în mod exclusiv eschivarea de la executarea obligațiilor părintești. Iar, prin declarațiile lui Radu Dogari în adresa Primăriei comunei Băcioi din 06 aprilie 2022 s-a stabilit că ultimul și-a manifestat voința de a-și exercita obligațiile părintești, or nu este de acord să fie decăzut din drepturile părintești, având o relație bună cu fiicele sale, participând la întreținerea lor în măsura posibilităților sale. Prin urmare, pârâtul Radu Dogari nu se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, dar acordă ajutor material pentru întreținerea copiilor.

La 01 august 2023 Olga Dogari, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii depuse de Olga Dogari.

În motivarea recursului a invocat aprecierea arbitrară a probelor de către instanțele ierarhic inferioare, iar concluziile instanțelor expuse în hotărâri vin în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Prin referința din 13 septembrie 2023 intimatul Radu Dogari a solicitat declararea inadmisibilității recursului depus de Olga Dogari.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia instanței de apel a fost pronunțată la 08 iunie 2023. Prin urmare, recursul declarat de către Olga Dogari, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, la data de 01 august 2023 este în termen.

Verificând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Olga Dogari, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității recursului constă în verificarea existenței unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433 din Codul de procedură civilă, în vigoare la momentul depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din analiza recursului declarat rezultă că Olga Dogari, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, a invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin.(2), lit. a) și c) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurenta a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432, alin.2, lit. a) și c) – aplicarea unei legi care nu trebuia să fie aplicată și interpretarea eronată a legii, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art.432 alin.(3) din Codul de procedură civilă, în vigoare la momentul depunerii recursului, și anume, dacă cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale, nu a stabilit.

În acest context, Completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

În speță, Completul de judecată menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Completul de judecată reține că argumentele invocate de către Olga Dogari, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, nu pot constitui temei de

admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază recursul declarat de către Olga Dogari, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1), (2), art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Olga Dogari, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă